

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 36
F: 01 478 90 21
E: gp.mkgp@gov.si
www.mkgp.gov.si

Številka: 013-20/2019/35

Datum: 6. 7. 2021

Zadeva: Zapisnik 6. seje Sveta za živinorejo

Šesta seja Sveta za živinorejo (v nadaljnjem besedilu: Svet) je potekala 6. 7. 2021, kot videokonferenca preko spletne platforme Webex in je trajala od 12.00 do 15.50 ure.

Prisotni člani Sveta:

izr. prof. dr. Marija Klopčič, prof. dr. Janko Mrkun, dr. Jože Verbič, g. Danilo Potokar, doc. dr. Špela Malovrh, g. Peter Podgoršek, mag. Andrej Kastelic, dr. Peter Kozmus, doc. dr. Marjan Janžekovič, viš. pred. mag. Ajda Kermauner Kavčič, mag. Sašo Sever, g. Primož Kokovica, ga. Jana Tavčar, g. Klemen Brglez, doc. dr. Dušan Terčič, g. Alojz Varga, mag. Miha Štular, g. Roman Savšek in g. Miran Ačko

Odsotni člani Sveta:

g. Anton Kukenberger – opravičilo

Ostali prisotni:

mag. Aleš Irgolič nadomešča ministra dr. Jožeta Podgorška, ga. Maša Žagar, mag. Marjeta Bizjak, g. Andrej Šalika, g. Matej Marc, ga. Helena Snel (vsi MKGP), g. Matjaž Guček, mag. Marjana Drobnič in ga. Aleksandra Hari (vsi UVHVVR), prof. dr. Milena Kovač (BF Oddelek zootehnika), g. Anton Dolinšek in doc. dr. Matjaž Mesarič (oba RD bosanski planinski konj)

Predlagan je bil naslednji dnevni red:

1. Potrditev dnevnega reda 6. seje Sveta za živinorejo
2. Pregled in potrditev zapisnika 5. seje Sveta za živinorejo
3. Nagovor ministra
4. Pridobitev strokovnega mnenja Sveta za živinorejo glede vloge za priznanje Bosanskega planinskega konja kot avtohtono pasmo v Sloveniji
5. Obravnava problematike v prašičereji
6. Razno
Problematika pasjih iztrebkov na kmetijskih površinah

Predsednica Sveta je pozdravila vse prisotne in ugotovila, da je Svet sklepčen.

Ad. 1

Predstavljen je bil dnevni red in dan v potrditev.

Sklep 1: Dnevni red 6. seje Sveta je bil soglasno potrjen.

Ad. 2

Predsednica pregleda zapisnik 5. seje in ga predlaga v potrditev.

Sklep 2: Zapisnik 5. seje Sveta je bil soglasno potrjen.

Ad. 3

V nagovoru državni sekretar mag. Aleš Irgolič izpostavi naslednje novosti od zadnje seje Sveta. V okviru zasedanja ministrov EU za kmetijstvo in ribištvo 28. in 29. 6. 2021, zadnjega zasedanja pod portugalskim predsedstvom, je bil potrjen kompromisni dogovor o reformi SKP. Dogovor obsega vse tri zakonodajne predloge (Uredbo o strateških načrtih, dopolnitev Uredbe o skupni ureditvi trgov ter Horizontalno uredbo). Formalna potrditev političnega dogovora bo mogoča šele v času slovenskega predsedovanja Svetu EU, ko bodo rešena še zadnja tehnična vprašanja.

Na področju Zelene arhitekture je med drugim dogovorjen minimalni obseg sredstev za neposredna plačila za sheme za okolje in podnebje in določen v višini 25 %, države članice pa bodo imele na voljo določeno prožnost v prvih dveh letih za preprečevanje neporabljenih sredstev. V okviru sredstev za razvoj podeželja bo za cilje s področja okolja namenjenih 35 % sredstev.

Dogovor je tudi usmerjen v večjo ciljno naravnost neposrednih plačil. Države članice bodo med drugim morale doseči vsaj 85 % notranje konvergence do leta 2026, kar pomeni, da se bodo do te vrednosti morale poenotiti višine neposrednih plačil.

MKGP je pripravilo Strateški načrt, ki bo v javni obravnavi od 2. 7. do 15. 8. 2021. V tem času bodo potekale javne predstavitve po Sloveniji.

Po nagovoru državnega sekretarja je potekala razprava:

Predsednik Zveze društev rejcev drobnice Slovenije (ZDRDS) nasprotuje predlaganemu prenosu sredstev iz I. v II. steber, ker ovčerejci in druge male kmetije do sedaj niso bili uspešni na teh razpisih, ki ustrezajo velikim sistemom. ZDRDS je o tem podala na MKGP pisne predloge z obrazložitvijo situacije. V zadnjih 10 letih so se sredstva za OMD in ekološko travinje zmanjšala. V primeru, da navedeni predlog o prenosu sredstev obvelja, bodo predvsem kmetije na zelo strmih območjih in težjih pridelovalnih pogojih ugašale, obdelovalne površine pa se bodo krčile z zaraščanjem. Glede podpor hribovskim kmetijam je bilo do sedaj premalo narejenega, sledijo pa omejevanja (degresije, kapica). Poleg kmetijskega moramo upoštevati tudi turistični vidik in kaj pomeni obdelana krajina. Meni tudi, da je potrebna nadgradnja eko sheme, predvsem za travinje.

Predstavniki FKBV podpira predhodnika, ne gre le za majhne kmetije, ampak tudi za srednje ravninske kmetije do bivšega maksimuma 10 ha, opazno je propadanje in opuščanje živinorejskih kmetij. Ocenjuje, da taka politika ni pravilna.

Predsednica sprašuje zakaj je predlagan prenos sredstev iz I. v II. steber, kar spreminja naslednjo, pa tudi nadaljnje perspektive. Sredstva iz I. stebra dosežejo kmete, za II. steber pa to ne drži vedno. Sprašuje tudi, zakaj EU politika predlaga tako velik % eko pridelkov, ker zanje ni toliko prostora (povpraševanja) na trgu. Večina držav sofinancira investicije v gradnjo in posodobitev hlevov, ter druge investicije na kmetijah le do 25 % vrednosti investicije in ne več, ker ta sredstva niso namenjena kmetom, ampak prodajalcem opreme in izvajalcem gradbenih del. Kljub temu da mlečnih kvot ni več, mlekarne še vedno določajo kvote za eko-mleko in kmetje jih morajo upoštevati. Dogaja se, da ekološko mleko plačujejo po ceni, ki velja za konvencionalno mleko.

Predsednica povpraša tudi glede priprave Zakona o živinoreji. Člane Sveta še pozove h konstruktivnim predlogom k Strateškemu načrtu, ki je v fazi javne razprave.

Državni sekretar odgovarja, da je namen prenosa sredstev iz I. v II. steber preboj naprej. Eko % ni zavezujoč, v Sloveniji je trend naraščanja ekoloških površin in ne želi situacije, kot jo je prej opisala predsednica. Vse pripombe Sveta bodo zabeležene in proučene pri SN.

MKGP odgovori, da je Zakon o živinoreji obstal, ker je bilo potrebno najprej opraviti spremembe Zakona o kmetijstvu, kamor so bile prenesene določene vsebine. Novi Zakon o živinoreji bo tako tudi manj obsežen, kot je sedaj veljavni. Trenutno je v ospredju predsedovanje ES in izdelava čim boljšega SN za naslednje obdobje 2023-2027, za tem pa pride na vrsto novi Zakon o živinoreji.

Živinoreja je glavna panoga slovenskega kmetijstva in v SN obravnavana kot celota, tako jo moramo tudi gledati in ne le parcialne interese. Vse pripombe bodo resno obravnavane. V določenem delu, npr. travinje, bodo potrebni dobri predlogi za ukrepe in rešitve, tudi v manjših skupinah strokovnjakov, ki morajo dobro poznati osnutek in podati predloge. Posebno pozornost daje še sklopom ukrepov v zeleni arhitekturi.

Predsednica pozove člane Sveta, da se v osnutek SN poglobijo in sodelujejo v javni razpravi s konstruktivnimi predlogi. Vpraša še, zakaj ministrstvo predlaga prenos sredstev med stebroma.

MKGP: Prenos sredstev med stebroma je predlagan zato, ker nekega vidnega preboja v kmetijstvu do sedaj ni bilo, zato pričakujemo nove predloge. Člani Sveta za kmetijstvo so na zadnji seji to zadevo predstavljali podobno, kot na tej seji, prav tako s pomisleki o prenosu sredstev med stebroma.

Predsednica je mnenja, da je bil pri govedoreji opravljen napredek glede hlevov, tehnologij, večje mlečnosti, so pa v porastu stroški za vse to.

Predstavnik KIS-a razloži, da so zgodovinska plačila prejemale tudi kavč kmetije. S prerazporeditvijo to omejimo. Največ pa bodo zgubili z zgodovinskimi plačili ravninski intenzivni govedorejci, na OMD ne bo bistvene izgube (nove možnosti plačil), bo pa manj za intenzivne poljedelce.

Predsednik ZDRDS: enotna plačila na ha se res povečujejo, a brez zelene komponente, ki gre v steber II, določeni ukrepi so neživljenjski, npr. košnja sredi julija, potrebujemo pa življenjske ukrepe. Obveščen je tudi, da Svet za kmetijstvo ni podprl prenosa sredstev med stebroma. Izpostavi še sestavo Sveta za kmetijstvo, ker meni, da je v njem premalo kmetov glede na zastopanost predstavnikov raznih inštitucij in drugih organizacij. Ima sicer predstavnika kmečkih žensk in sindikata kmetov. Prav pa bi bilo, da so poleg čebelarjev tudi predstavniki kmetov iz živinorejskih panog. ZDRS se bo aktivno vključevala, kot se je do sedaj, čeprav ni vedno slišana. Predlaga še poseben sektorski sestanek v javni obravnavi.

MKGP odgovarja: bila sta že dva sektorska sestanka v prvem krogu, v drugem krogu so bili določeni strateški cilji za 10 let. Formirano 5 delovnih skupin po ciljeh SN, našteje so bile te skupine. Na osnovi vseh pripomb, tudi iz posvetovalnih teles, bo potrebno pridobiti optimalne rešitve.

Državni sekretar: I. steber razume kot dohodkovno podporo, pomembno za ohranjanje kmetij, ocenjuje da je SN ambiciozen. Prosi za konkretne konstruktivne predloge tistih, ki odločajo, da lahko pride do rešitev, ne le razpravljanja. Posebej izpostavi vprašanje o tem, katera proizvodna vezana plačila ohraniti, da bodo učinkovita.

Predstavnik KIS: Plačila na ha v OMD so v Sloveniji visoka v primerjavi z drugimi državami. V času osamosvojitve je bil postavljen koncept več funkcionalnosti kmetijstva, določeni ukrepi so naravnani tako, da se v njih kmetija ne vključuje v celoti, ampak le delno. Morali bomo razumeti, da ima kmetijstvo tudi druge funkcije. II. steber omogoča plačevanje tistih storitev, ki jih kmetijstvo zagotavlja (KOPOP, EKO, SOPO). Plačila so namenjena nadomeščanju zgube dohodka, ne za njegovo povečevanje.

MKGP: projekt okrevanja po Covid 19 je Next Gen s 3,5 mio evrov, kar lahko v živinoreji dobro izkoristimo. Ne gre neposredno rejecem, a bodo vložena v panogo npr. poenotenje podatkovnih baz.

Predsednica Sveta predlaga, da MKGP pošlje članom povezavo do spletne strani Strateški načrt, da lahko vsi člani pregledajo osnutke zadnjih dokumentov in podatke o terminih dogodkov v javni razpravi.

Ad. 4

Priznana rejska organizacija (nov izraz po Uredbi o reji živali je rejsko društvo) Mednarodno združenje rejcev bosanskih planinskih konj je dne 14. 6. 2021 na MKGP vložila vlogo za priznanje bosanskega planinskega konja kot avtohtono pasmo v Sloveniji. Vlogi je bil priložen strokovni elaborat in dve ločeni strokovni mnenji, in sicer DPO BF prof. dr. Peter Dovč in DPO VF dr. Matjaž Mesarič.

Predsedujoča pove, da je bila vloga s strokovnim elaboratom za priznanje bosanskega planinskega konja kot avtohtono pasmo v Sloveniji, skupaj s strokovnim elaboratom in dvema ločenima strokovnima mnenjema, poslana članom Sveta za živinorejo pred sejo v roku, ki ga določa poslovnik. G. Klemen Brglez pove, da je vloga popolna, Zakon o živinoreji predpisuje strokovno mnenje Sveta za živinorejo.

G. Anton Dolinšek se zahvali ministrstvu za uvrstitev vloge v obravnavo, zahvali se tudi strokovnim sodelavcem za izdelavo elaborata in strokovnih mnenj in predstavi mednarodno rejsko združenje in pasmo. Avtor elaborata dr. Matjaž Mesarič pa članom Sveta predstavi elaborat.

Člani so razpravljali:

- Predstavnik BF ve, da se obravnavana pasma redi v več državah in se sprašuje zakaj se predlagatelji niso raje odločili za tradicionalno pasmo. Opozori še na formalnost, da je v pravilniku pogoj za avtohtono pasmo, da je prej tradicionalna.
- Predstavnik KIS sprašuje, kako bo Slovenija vodila podobne postopke v Bosni ali drugih državah, nagiba se k temu, da bi bila to tradicionalna in ne avtohtona pasma v Sloveniji. Pohvali obuditev te pasme.
- Predsednik ZDRDS: pasma se stoletja pojavlja v Sloveniji za kmetijska opravila, tvorjenje, ne gre za veliko živali. Morda bi res bilo boljše ime za tega konja planinski, vlogo bo podprl.
- MKGP: Zakon o živinoreji ne govori o slovenskih avtohtonih pasmah, ampak o avtohtonih pasmah v Sloveniji. Evropska zakonodaja s tega področja izraza tradicionalna pasma ne pozna. Razlikuje tudi, kdo vodi rodovniško knjigo, in kje je pasma razširjena. Razširjenost je lahko v več državah, kjer vodijo rodovniške knjige, le ena država pa lahko vodi izvorno rodovniško knjigo, ki jo v tem primeru vodi RD v Sloveniji, kar je bilo odločeno z odločbo MKGP v 2017, že v skladu z Uredbo o reji živali. Obstaja nekaj izjem npr. lipicanec, haflinger, quarter konj. Zakon o živinoreji ne govori o slovenskih avtohtonih pasmah, ampak o tistih na območju Slovenije, ne gre za

nacionalne pasme, obstajajo različna poimenovanja za to isto pasmo. V pravnih podlagah ni navedeno, da mora biti pasma najprej tradicionalna in šele potem avtohtona. URŽ in Zživ pojma tradicionalna pasma ne poznata, to je naš unikum, ki ga bo potrebno pravno rešiti. Čezmejne pasme nastanejo v več državah, ki jo potem vse priznajo kot avtohtono.

- Predstavnik RO konjereja sprašuje, kaj bo s pasmo haflinger, ki ima podobno zgodovino iz skupne bivše države Avstro-ogrske. Težavo vidi v tem, da se stroka ne poenoti v določenih vprašanjih npr. posavski konj, bosanski planinski konj, pogreša strokovno debato o tem.
- Predsednico moti ime bosanski, bolje bi bilo planinski.
- Predstavnik VF razloži, da je bilo poimenovanje tudi v Avstro-ogrski literaturi bosanski planinski konj, ne vidi potrebe po preimenovanju. Podobno zgodovino, le na drugem koncu Slovenije, ima haflinger, gre za čezmejne pasme, kot je bilo že rečeno.
- Predstavnik KGZS podpira priznanje.
- MKGP: za pasmo haflinger ni določeno, da ne bi izpolnjeval pogojev, gre pa za pravno vprašanje, ker pravilnik navaja pogoje. Glede imena še doda, da v kolikor bo imela vsaka država iz bivše skupne države svoje ime za to pasmo konj, to ne more biti več mednarodno združenje, prične se drobitev, kar za tako majhno populacijo teh konj ni dobro in strokovno ni sprejemljivo.
- Predstavnik RO konjereja: tudi noriški konj se je preimenoval v slovenskega hladnokrvnega konja, pa gre genetsko za isto pasmo.
- MKGP doda, da je na zasedanju pred šestimi leti EU predstavila točno tak primer iz Italije, ko so zaradi uvedbe avtohtonih pasem potrdili veliko njihovih pasem.
- Predstavnik KIS razloži pojem tradicionalna pasma, npr siva.
- Zastopnik RD bosanski planinski konj pove, da v nobeni državi, kjer redijo te konje, rejcev ime pasme ne moti.

Člani Sveta so o elaboratu glasovali. Za pozitivno mnenje Sveta je bilo 14 članov, vzdržanih je bilo 5 členov, proti pa noben član.

Sklep 3: Svet za živinorejo poda mnenje, da se bosanski planinski konj vpiše v seznam kot avtohtona pasma v Sloveniji s 14 glasovi za, nobenim glasom proti, vzdržanih je bilo 5 članov Sveta.

Ad. 5

Na zadnji seji Sveta za živinorejo je predsednica Sveta prisotne seznanila s pobudo prašičerejcev, da se na julijski seji obravnava problematiko prašičereje. Pri tem se je izkazalo, da gre za različna mnenja živinorejskih strokovnjakov iz Biotehniške fakultete, Oddelka zootehnike, izr. prof. dr. Aleša Kuharja in prof. dr. Milene Kovačeve glede skupnega števila prašičev in števila zaklanih prašičev v Sloveniji. Predstavljena razlika naj bi bili neregistrirani (neevidentirani) prašiči, imenovani tudi »leteči prašiči«.

V poslovnem roku so bila članom Sveta poslana gradiva za to točko dnevnega reda, in sicer prispevek izr. prof. dr. Aleša Kuharja in odgovor prof. dr. Milene Kovač v predstavitvi Kako se lahko preštejemo? Člani Sveta so v gradivu prejeli tudi Opomnik za sestanek s podpisniki sporazuma Agra z dne 1. 4. 2021, ker je njegova celotna vsebina, predvsem pa točka 2, predmet tudi te teme. Prof. dr. Kovačeva opravi predstavitev Kako se lahko preštejemo?

Razvila se je razprava:

Predsednica se sprašuje glede dobrega poslovnega okolja, ali spadajo tudi odkupovalci, klavnice in predelovalci v to okolje, ali ni morda problem tam.

Prof. Milena Kovač odgovori, da bi bil dober obstoj specializirane zadruga za odkup in prodajo prašičev, s tem bi bila taka prodaja bolj uspešna tudi v manj ugodnem času, pogreša kolektivne pogodbe. Kmet je proti klavnici majhen proizvajalec in ji iz tega razloga podrejen. Povezava proizvajalcev bi pomenila boljši položaj pri prodaji.

Predsednik ZDRDS izpostavi še, če pitanci presežejo določeno maso, zgubljajo ceno, tako se vidi, kdo odreže največji del pogače. Pri teh nesorazmerjih in nizki samooskrbi bi moral varuh v verigi bolj ukrepati.

Predstavnik RO prašičereja se zahvali prof. Kovačevi za predstavitev problematike v prašičereji in izrazi ogorčenje, da klavnica plačuje 1 euro za kg žive mase.

MKGP predlaga še eno srečanje v živo, ne po spletu, ko se vrne dr. Kuhar iz letnega dopusta, da predstavi še njegovo mnenje, tudi skupaj z Direktoratom za hrano in UVHVVR, ko bodo poleg danes predstavljenega, tema tudi masne bilance. To podpirajo tudi nekateri člani Sveta.

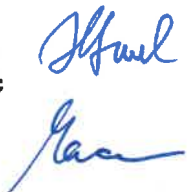
Predstavnik RO prašičereja še enkrat poudari slabe cenovne razmere v verigi v škodo rejcev prašičev. Ocenjuje, da »letečih prašičev« ni toliko, kot je bilo predstavljeno, ampak jih je bistveno manj.

Ad. 6 Razno

Problematiko pasjih iztrebkov na kmetijskih površinah s pravnimi podlagami in možnostmi ukrepanja bosta predstavila g. Matjaž Guček in mag. Breda Hrovatin, UVHVVR, na naslednji seji Sveta na začetku dnevnega reda. Predsednica predlaga sklic naslednje seje v septembru.

Predsednica Sveta je sejo zaključila ob 15.50 uri

Zapisala:
Helena Srnel
in Matej Marc

izr. prof. dr. Marija Klopčič,
predsednica Sveta za živinorejo

Poslati: članom Sveta za živinorejo po e-pošti